

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Camerile profesionale. — Industria și programul guvernului. — Lichidarea trecutului. — Renta conversiunii. — Banca Națională a României. — *Cronica:* Necrolog. Nou guvernator la Banca Națională a României. Capacitatea de plată a României. Dividendul Băncii Naționale a României. Reducerea numărului Camerelor de comerț și industrie. Stabilizarea Dolarului. Pierderile societăților de asigurare franceze. Banenotele franceze à 5, 10 și 20 franci.

Camerile profesionale.

Între multele proiecte de legi, pe care le va supune Guvernul debaterilor corpurilor legiuitoare, se află și unul al reducerii numărului camerelor profesionale.

Împotriva ideii realizării economiilor, invocată ca un motiv al reducerii, e natural, că nu poate avea nimeni nimic de zis, ba în principiu chiar și fără realizarea de economii, împotriva reducerii numărului camerelor nu ridicăm protest. Se zice că numărul camerelor profesionale vor fi cifrate în număr egal, anume: 12 camere de agricultură, 12 de industrie și comerț și 12 de muncă; adică total 36, la 71 județe. Acelaș calcul aritmetic mai arată, că așa fiind, tot al doilea județ va urma să primească sediul unei singure camere profesionale; mai multe revenind doar numai Capitalei. — În acelaș proiect principiar se mai spune, că ar fi și o repartizare, nu după regiuni economice, ci calculat după distanțe geometrice, pe harta țării. Poate că aceasta repartizare nu are la bază numai un element negativ: necunoașterea din partea

autorului proiectului a țării întregi, mai ales a provinciilor de dincoace de Carpați, — decât de pe hartă, — ci în acelaș timp este o măsură preventiv de apărare împotriva aderențelor politice și a organizațiilor lor periferice, cari chiar dacă nu au în fruntea lor vre-un membru al Guvernului, suntem siguri, că vor râvni în tot cazul, ca să aibă o cameră de agricultură, fiindcă fărănimea livrează cantitatea cea mai mare de voturi.

După cum vedem, la baza operațiunii reducerii camerelor profesionale găsim tot felul de criterii, numai pe unicele, cari ar trebui să stea acolo, pe cele economice profesionale, nu le găsim. Motivul mărturisit este realizarea economiilor; principiile după cari se vor lăsa în ființă unele e geografic-geometrice, iar repartizarea pe județe se face după calcule aritmetice. Ori dacă unele Camere nu au răspuns așteptărilor, sau nu și-au justificat existența, motivele creării lor artificiale, ori a zădărnicierei activității lor libere, trebuie găsit numai în amestecul politice de partid în aceste instituțiuni ori organizații economice.

Dacă s'ar fi urmărit dezvoltarea și ridicarea lor, primul lucru ce ar fi trebuit să facă Guvernul, ar fi fost emanciparea acestor instituții publice, de orice influențe politice ori amestecuri externe a organelor statului, și asigurarea deplinei lor autonomii. În acel caz ar fi încetat dela sine de a mai exista camerele fără sevă de viață, s'ar fi pus capăt risipei de bani, constatată la unele, și ele ar fi început să fie organe vii de

reprezentarea și apărarea intereselor profesionale, fără să mai fie nevoie, ca să întrefină în jurul lor atâtea sindicate, asociațiuni, corporații, uniuni și federații de organizații profesionale, toate înființate cu gândul de a manifesta liber în sinul lor tot ce sugrumă influința politică ori amestecul statului din camerile profesionale. Dar nu înțelegem, că ce rost au economiile rezultate din reducerea camerelor, când ele nu revin în folosul membrilor, cari le întrefin, ei sunt trecute în cel al statului. Adică în vremuri, când este atâta nevoie de apărarea intereselor profesionale primejduite de demagogia de toate nuanțele, și reprezentarea lor e reclamată de vremurile noi, în pragul cărora ne aflăm, — tocmai atunci statul nostru burghez, care se bazează pe ordinea economică, pe care aceste instituțiuni o apără, găsește de propice reducerea numărului lor, numai din calculul nenorocit, ca economiile rezultate să se arunce în gura molochului nesătul de atâtea impozite, câte a încercat în spinarea bietului contribuabil?

Nu regiunile economice dezvoltate vor avea dreptul de a avea camere înființate și întrefinite de membrii, cari le compun, — județele administrative. Dar oare județele au aceeași mărime de suprafață și populație în întreagă țară? Toate părțile țării au oare aceeași propășire economică, încât acele principii geografico-geometrice și calculele administrativ-aritmetice să poată forma criterii raționale și echitabile de înzestrarea țării cu astfel de instituții economice? Este oare pretutindeni rețeaua de legături feroviare atât de dezvoltată încât deplasarea pentru a ajunge la camerele, cari vor rămâne în ființă, după cataclismul ce le amenință, — să se facă ușor, să nu producă nemulțumiri și cheltuieli de prisos cu deplasări evitabile?

Oficiile locale, cari vor rămâne în locul camerelor azi existente, nu vor dezvolta decât un burocratism, pe care cu toții îl detestă. — Ele neavând nici o apărare eficientă, căci o presiune a guvernului asupra conducerii regionale, apasă regiunea întreagă, — vor fi amenințate să cadă la gradul de nește oficii lipsite de independență și autoritate, supuse tuturor capriciilor prefecților de totdeauna. — Și când vedem, cât rău a

produs inmixțiunea politică în domeniile vieții publice, ce nu-i aparțin, — în loc de a reduce aceasta influință nefastă, ea se potențează prin reforma preconizată de Guvern, cu privire la Camere. — Și iată cum Guvernul emanat din cel mai vechiu partid politic din țară, Guvernul de al cărui activitate am legat atâtea nădejdi, dela prima „realizare“, îl vedem vâslind în apele demagogiei. — Guvernul Național-Liberal ia asupra sa o răspundere istorică, pe care sigur o va regreta, căci fortifică, în loc să slăbiască, politicanismul cutropitor și destructiv.

Special ce ne privește pe noi provinciile de dincoace de Carpați, deși suntem dedați a fi nedreptățiți, chestia reducerii camerelor profesionale, mai are o latură. La noi, unde sunt atât de puțini cei cu preocupări economice practice, unde directorii de bănci singurii cunoscători ai nevoilor economice al tuturor categoriilor sociale, se răresc tot mai mult, — camerele profesionale prin personalul selecționat de funcționari, în frunte cu secretarii resp. directorii, pe care-l aveau, puteau ridica valoroși specialiști în domeniul economic; agricultură, comerț, industrie, meserii, chestii muncitorești etc., căci îi vedeau cu totul din alt punct de vedere și prin altă prizmă problemele preocupărilor lor, — decât cum le văd oficiile burocratice ale diferitelor inspectorate, servicii județene, case de asigurări sociale etc., ale Statului. În plus aceste camere deveniseră în același timp nu numai izvorul de existență a funcționarilor lor, ci și oficii de românizare a prea străinelor noastre orașe.

Cum vedeți domnii dela centru sunt din toate punctele de vedere prea teoretici și extrem de nedrepți cu provincia noastră.

Dacă în vechiul Regat existau camere de comerț aproape lângă fiecare obor, la noi nu erau prea dese; doar 2—3 puteau fi suprimate, însă să se lipsiască de camere d. ex. Aradul, Oradea, orașe cu o populație de peste 80 000 locuitori și cari aveau camere de peste 60 ani, nu înțelegem de ce? Și când căutăm în jurul nostru pe cineva, ca să ne ajute pentru a evita atentatul, ce se face împotriva intereselor provinciei noastre, nu găsim: organizațiile locale politice sunt terorizate de un exagerat spirit de dis-

ciplină de partid, îndată ce văd o împotrivire a șefilor centrali, — amușesc fără nici o remușcare. — În fruntea județului găsim ca și prefecți în general oameni tineri: avocați, medici, profesori, preoți, ori aparținând altor categorii sociale, cu totul străine de preocupările economice ale provinciei noastre. Reprezentant în Guvern nu avem. Ce ne mai rămâne?

SPECTATOR.

Industria și programul guvernului.

Prin programul de activitate pe care guvernul l-a făcut cunoscut țării ca pe un fel suprem în munca sa de toate zilele, s'a rezervat și industriei o atențiune deosebită. S'a promis anume, că se va urmări cu specială atențiune; că țara, în sens de colectivitate publică și de activitate particulară, va fi îndrumată să aprecieze produsele industriei românești și să se aprovizioneze cu ele în toate cazurile când prin natura lucrurilor nu există nici un motiv care să justifice apelul la industria străină. În consecință și pentru ca acest dezi-derat să fie posibil, se va sprijini orice activitate românească de acest gen și se va sprijini crearea uzinelor industriale de cari țara are nevoie pentru procurarea materialului necesar apărării naționale, astfel ca să nu mai fie nevoie să se comande nimic în străinătate. În fine ca un corolar ale acestor principii de muncă, se va controla dacă instalațiunile existente și cele cari se vor înființa, îndeplinesc condițiunile legale de a poseda personal românesc în proporție de 75% din totalul necesar. Pentru că un program de această natură, fără să se neglijeze factorul agricol, atât de important pentru țara noastră, nu s'a mai așiat de aproape 10 ani, ne vedem datori să ne oprim asupra lui în câteva rânduri, completându-l cu unele considerațiuni în strictă legătură cu nevoile economiei noastre naționale.

În primul rând vom menționa că este o satisfacție de ordin general, că industria a fost pusă la această mare valoare în programul de realizări al unui guvern. Este o satisfacție generală deoarece vitalitatea industriei noastre și contribuția ei la susținerea materială a statului, este îndeobște cunoscută. Ori de câte ori am avut ocaziunea, am arătat în diferite articole pe cari le-am scris în coloanele acestei reviste, că susținând erezia inutilității industriei în cadrul economiei noastre, ne plasăm într'un orizont de gândire care nu are a face absolut nimic, nici cu știința, nici cu realitatea. Dovezile bazate pe cifre, pe cari le-am adus în sprijinul acestor afirmațiuni, au delăturat de altfel orice urmă de indoială. Faptul că un guvern nou instalat proclamă aceste adevăruri ca pe niște necesități de stat, este certificatul cel mai desăvârșit ce se poate produce în această direcțiune.

Justificarea punctului de vedere adoptat de guvern, o atestă de altfel și marea sforțare pe care a făcut-o industria pentru ca să se adapteze nevoilor și mai cu seamă nouilor principii de organizare cari și-au făcut drum bătut în ultima vreme. Urmărind aceste principii și străduindu-se să se integreze în ritmul general de respirație, industria românească și-a câștigat și un punct de onoare și a arătat și un dispreț suveran față de toate insultele cari au acoperit-o într'o epocă de greșită înțelegere a mecanismului economic. Într'adevăr, de unde până în anul 1929, când a început prigoana sistematică a forurilor de conducere contra manifestărilor industriale, stabilimentele românești dădeau un mare concurs vieții economice a țării prin marele număr de angajați pe care-l susțineau, de atunci încoace a început să se accentueze șomajul și nesiguranța. Astfel pe deoparte statul a fost lipsit de venitele a căror sursă o formau producțiunea acestor instalațiuni, cu toate accesoriile-i inerente, iar pe de altă parte a fost nevoit să înceapă opera de ajutorare a celor fără de lucru, pierzând deci la acelaș capitol pe două căi egal de importante și plecând dela acelaș punct defectuos.

Desavantajele nu s'au menținut însă numai pe această linie. Desconsiderarea industriei și a aportului ei în angrenajul economiei naționale, a adus cu sine marea calamitate a exportului banilor românești și a dezechilibrării prețurilor. Este evident că din moment ce nu i s'a mai dat atențiunea cuvenită, industria a început să tânjască și să-și reducă activitatea, unele întreprinderi chiar încetând-o complet, pe măsură ce greutățile întâmpinate nu se dovedeau de durată provizorie. În felul acesta tot minusul producției industriale românești a trebuit să fie acoperit prin import din țările străine.

Că industria și-a redus activitatea în ultimii cinci ani, o dovedesc cifrele emisiunilor de capital lucrativ, cari dela 1930 încoace, sunt într'o continuă scădere. Aceste cifre au variat precum urmează:

În anul 1930:	Lei	5.514.868.000.—
" " 1931:	"	1.825.016.500.—
" " 1932:	"	442.978.300.— și
" " 1933:	"	496.023.000.—

Tot așa de regresivă se prezintă pe aceiași ani, emisiunea de capital industrial, care are o variație precum se vede:

În anul 1930:	a fost de	Lei	4.387.960.000.—
" " 1931:	" " "	"	1.237.885.000.—
" " 1932:	" " "	"	211.442.000.— și
" " 1933:	" " "	"	320.730.000.—

Este probabil că și criza generală a contribuit la regresul emisiunilor industriale. Nu e mai puțin adevărat însă, ambianța și atmosfera ce se face unei activități oarecare prin factorii de conducere, contribuie

intr'o măsură importantă la buna sa dezvoltare. Dovada o avem în mișcarea ultimului an, în care contingenta a înviorat într'o măsură egală atât dispoziția pieții, privind cererea de produse industriale, cât și emisiunea de capitaluri de această categorie. Așa se explică că în anul 1933 capitalul plasat în industrie a crescut față de 1932, cu suma de Lei 109.288.000.— Dacă ne gândim apoi că din suma emisiunii industriale din 1933, de Lei 320.730.000.—, sporurile de capital la societățile existente a fost de Lei 190.000.000.—, și abia restul reprezintă înființări noi, ne dăm cu atât mai ușor seama că activitatea industrială a avut o svăcnire perceptibilă și astfel stabilimentele în ființă, au găsit un motiv să-și amplifice instalațiunile. În consecință, în afară de voința conducătorilor, industria s'a dovedit a fi ceva viabil și suprapus unor nevoi, cari trebuiau satisfăcute. De aceea ne apare cu atât mai stranie campania de ponegriri, care a contribuit la stagnarea noastră industrială încă de acum trei-patru ani de zile.

Desechilibrul prețurilor între produsele industriale și cele agricole este un rezultat prea cunoscut și se știe că la acest fenomen s'a ajuns, în ce ne privește, pe două căi și anume: pe deoparte pe calea strâmtorării noastre pe piețele străine, iar pe de altă parte prin necesitatea imperioasă de a oferi produse agricole, pentru ca să contrabalansăm sumele de plată pentru articolele industriale importate și să ne menținem balanța plăților excedentară. Astfel am ajuns la situațiunea inadmisibilă că trebuia să exportăm cu orice preț pentruca să avem rezerva necesară de de-vize atât pentru acoperirea cuponului datoriei externe, cât și pentru a avea în depozit acoperirea valutară cerută de legea de stabilizare monetară. Nu poate fi deci de mirare că la începutul anului trecut, o tonă de mărfuri importate costa suma enormă de Lei 32.000.—, scăzând dela valoarea de Lei 33.000.— pe care o avea în 1932, astfel că scăderea procentuală a prețului pe tonă, a fost în acest interval de abia de 3%, până când marfa exportată a avut în aceleași perioade valoarea de Lei 1752.— pe tonă (1932) și Lei 1340.— pe tonă, (1933), ceea ce însemnează o scădere procentuală de cca 23%, sau mai general zis, un sfert din valoarea pe tonă în interval de un an. Această scădere de preț la marfa exportată apare și mai catastrofală dacă facem derogare dela medie și o examinăm în raport cu cifrele dela sfârșitul anului 1933, situație unde depresiunea prețului articolelor noastre agricole, se tot adâncește față de cele industriale importate. Este astfel limpede că strâmtorarea activității noastre industriale ne-a silit să importăm și în felul acesta să plătim produsele străine cu munca națională concentrată în raportul de 1.15—1.20.

Situațiunea aceasta tragică trebuia să aibă sfârșit, încât cum altă scăpare nu există decât dacă ne producem în țară articolele trebuincioase de orice natură

sentimentul favorabil industriei care se degajează din programul guvernului nu este decât primul pas care trebuia făcut în restabilirea lucrurilor. De altfel să nu scăpăm din vedere că există la noi și anumite ramuri de activitate industrială, cari contribuie alături de cereale într'o măsură importantă la comerțul exterior, unele dintre aceste ramuri industriale concurând chiar agricultura. Astfel dacă examinăm cifrele exportului nostru pe primul semestru al anului 1933, vom constata următoarea mișcare și anume:

a) Că exportul de cereale incluziv făina a însumat pe luni, cantitățile și valorile ce urmează:

Ianuarie	84.953	tone	și	169.997.000.—	Lei
Februarie	139.014	"	"	235.964.000.—	"
Martie	144.543	"	"	255.795.000.—	"
Aprilie	195.699	"	"	338.036.000.—	"
Maiu	152.468	"	"	255.307.000.—	"
Iunie	169.135	"	"	282.174.000.—	"

b) Că exportul de produse petrolifere a însumat pe luni, cantitățile și valorile ce se văd:

Ianuarie	427.576	tone	și	616.457.000.—	Lei
Februarie	356.804	"	"	525.202.000.—	"
Martie	466.015	"	"	665.963.000.—	"
Aprilie	529.762	"	"	716.556.000.—	"
Maiu	533.198	"	"	601.996.000.—	"
Iunie	476.063	"	"	489.578.000.—	"

Din cifrele de mai sus se vede precis că pentru balanța plăților noastre externe, petrolul a avut o contribuție incomparabil mai importantă decât agricultura. Când lucrurile se prezintă astfel este incontestabil că putem afirma că activitatea industrială într'o țară este o binefacere pentru economia țării respective.

Aprofundând într'o mai largă analiză cifrele înșirate de noi, vom constata că chiar la petrol, prețul unei tone nu iese din media dată mai sus. În consecință numai în acest domeniu al industriei petrolifere posibilitățile de prelucrare se prezintă într'o multiplicitate evidentă. Dacă deci numai în prelucrarea produselor petrolifere pentru a ajunge la specialități valoroase și superioare se prezintă atâtea posibilități câte ne sunt necesare pentru a urca prețul unei tone cel puțin la dublul mediei actuale a valorii unei tone exportate, apoi ne putem da seama perfect ce obscuritate de gândire ne înecă mintea, când disprețuim activitatea industrială.

În lumina considerațiilor, cari se degajează din cele expuse, ne convingem de necesitatea activității industriale din punct de vedere economic și financiar. Dar aici se mai concentrează un interes tot atât de superior: apărarea națională. Este timpul să ne degajem în această ordine de idei, de tutela străinătății. Diferite evenimente și incidente au arătat că apărarea națională formează un deziderat legat de însăși posi-

bilitatea noastră de existență, iar speranța în concursul țărilor amice este o iluzie, care e cu atât mai departe de realitate, cu cât, la un moment dat, suntem în mai mare pericol.

Programul guvernului deci nu face decât să se conformeze unor necesități de ordin economic și național, atunci când promite recunoașterea rezultatelor pe care le dă activitatea industrială și își propune să le sprijinească. În consecință nimic decât firesc în acest program, cu meritul excepțional numai în măsura în care răstoarnă ineptiile, cari își făcuseră loc până acuma în programele partidelor de guvernământ.

Dar în programul guvernului se mai vorbește și de munca națională, tot în legătură cu reinvierea activității industriale. Munca națională, iată o operă de guvernământ care trebuia spusă pe nume. Să știe în ce înjositoare situațiune se găsesc elementele românești în cadrul de activitate al capitalului străin. Dar se știe în acelaș timp în ce desconsiderare lucrează Românii chiar în întreprinderile al căror capital este politicește național, în realitate însă minoritar. Problema muncii românești în angrenajul acestui fel de capital ostil, este cât nu se poate mai rău așezată. De aceea, dacă guvernul va ști să aducă aici o soluție potrivită, însemnează că a pătruns desăvârșit diagnosticul situației și se va găsi într'o atmosferă de satisfacție cum rar ar putea să aducă deslegarea unei oricărui alte probleme.

Alarma înjosirii muncii românești nu e o imaginație bolnăvicioasă și provenită din iredentism. Ea este un rezultat al neglijării problemelor capitale în stat, de cătră multe guverne de după războiu. Readucerea pe tapet a acestor situațiuni, însemnează că gravitatea lor a fost simțită și adânc pătrunsă. De aceea un guvern care va îndrepta lucrurile, punând la loc de onoare în stat activitatea industrială și contribuind ca aceasta la rândul ei să recunoască importanța muncii românești, va înregistra un merit pe care după războiu nu l-a avut activitatea politică românească. Cum preocuparea asupra muncii românești nu se punea înainte de războiu, iată o chestiune care intervine în problemele de stat pentru prima dată cu gravitatea ce o comportă. De aceea e așa de mare meritul guvernului, care o va rezolva în mod onorabil.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Lichidarea trecutului.

În coloanele acestei reviste ca și de altfel în toate cotidienele și periodicele de specialitate din capitală și provincie, am avut ocazie să citesc multe și valoroase articole pe tema asanării debitorilor. Aproape fără excepțiune, aceste articole de ziar și reviste, s'au mărginit să arate punctele de vedere fie ale băncilor, creditorilor sau ale debitorilor, nici unul însă n'a căutat să dea soluții, să ne arate cum s'ar

putea pune în practică ideile vânturate întrânsele. De cele mai multe ori, ceea ce în teorie ese bine, în practică ese pe dos. Bine spune zicala veche, că „teoria fără praxă, e ca roata fără axă“. Ni-a dovedit-o asta și legile de până acuma în chestia datoriilor, care toate au fost inaplicabile și în loc să rezolve problema datoriilor, mai mult au încurcat-o.

Cunoaștem dezideratele, în legătură cu datoriile, atât ale creditorilor, cât și a debitorilor de toate categoriile; ele aproape toate sunt subiective și nu țin cont de realitatea dată. Nu cunoaștem însă, și ne-ar plăcea foarte mult să cunoaștem, soluțiile practice ale tuturor taberelor dar mai cu seamă ale creditorilor, cari sunt aproape singurii cari mai susțin în aceasta chestiune un punct de vedere burghez.

Tot în acest număr al revistei noastre, sub titlul „Renta Conversiunii“ propunem, în scopul asanării datorișilor, o formulă ce o credem singură fericită, adecă aptă de a împăca toate interesele, atât de mari, care se leagă de ea. Soluția ce propunem era, ca Statul să preia toate datoriile cari apasă asupra proprietăților rurale și urbane, iar pentru escontentarea deținătorilor de creanțe de acest fel, să emită obligațiuni de stat, „Renta Conversiunii“ care să poarte o dobândă de 4% anual și să aibă curs nominal forțat față de toți creditorii cu creanțe cu dobânzi urcate, adecă dinainte de 18 Decembrie 1931. În ce privește replătirea acestor datorii către noul creditor, Statul, propunem ca ea să se facă în 50 anuități semestriale cu o dobândă de 4% anual, ceea ce ar însemna o anuitate de 3.187% pe jumătate de an, adecă 6.37 la an. Incasarea anuităților Statul ar face-o pe calea Administrațiilor Financiare ale sale, întocmai ca și perceperea impozitelor, iar drept spese de administrare ar mai putea încasa o taxă de 0.63%, așa că anuitatea ar reveni la 7% cu totul.

În cele ce urmează îmi permit a arăta cititorilor, ce considerente mi-au indicat soluțiunea propusă și mă îndeamnă să pledez cu toată căldura și slabele mele puteri pentru realizarea ei.

Îmi dau perfect de bine seama și am toată înțelegerea pentru greutățile, pe care le va întâmpina legiuitorul la făurirea noii legi a conversiunii datoriilor, mai cu seamă a celor agricole, care în importanța ei socială și economică, — echivalează cu o nouă împroprietărire a țăranilor noștri. Greutățile vor fi cu atât mai mari, cu cât s'a creat o anumită mentalitate în această materie, iar pe sprijinul unora din partidele de opoziție nu se poate conta.

Legiuitorul, după a mea modestă părere, va trebui să țină cont de următoarele principii și criterii, dintre care dacă va desconsidera și numai unul măcar, legea va deveni iluzorie:

1. Asanarea datoriilor nu mai poate întârzia nici un moment. Orice întârziere ar îngreuna și mai mult

rezolvirea ei și ar cauza ravagii și mai mari în economia țării.

2. Problema datoriilor provenite din timpul inflației și dobânzilor exagerate, trebuie luată dela ordinea zilei odată pentru totdeauna. Cât timp va persista această problemă, nici speranță nu poate fi ca creditul să reinvie.

3. Până când stăm pe bazele sănătoase ale proprietății individuale și a intangibilității contractelor, nu se poate lua nimănui un bun, fără a-l despăgubi pentru el. Creanța, fiind un bun, nu poate fi redusă sub nici un motiv.

4. Gratificarea debitorilor cu o parte, sau chiar cu întreaga lor datorie, ar fi un act de nedreptate socială cu nimic justificat. A fost chiar destul împrietărirea, care s'a făcut fără a li se impune împrietărișilor vre-o obligațiune socială, cum ar fi fost: norme după care au a-și cultiva loturile, — întărindu-i astfel în credința, că și de altădată vor putea fi beneficiarii gratuitii ai societății.

5. Este fapt constat, că — în împrejurările actuale, — debitorii, mai cu seamă debitorii rurali, nu pot achita capitalurile împrumutate, ba chiar și dobânzile numai anevoie le pot face și că, — dacă și-ar achita acum datoriile contractate în epoca, când banul avea o valoare mult mai redusă ca azi, ar rămânea deficitari. Totuși mai mult decât o eșalonare a capitalului pe un șir mai lung de ani și o reducere de dobânzi, corespunzătoare randamentului scăzut al agriculturii, nu li se poate acorda.

6. Bugetul Statului nu poate fi grevaț cu noi sarcini.

7. Stabilitatea valutei nu-i permis să fie atacată.

8. Precum nu se poate cere debitorilor să-și achite datoriile într'un interval scurt de timp, nu se poate cere nici creditorilor să aștepte cu realizarea creanțelor lor zeci de ani. În schimb diferența de curs ce ar înregistra-o „Renta Conversiunii“ cu care ar fi escentența creditorii pentru creanțele lor provenite dinainte de 18 Decembrie 1931, ar însemna numai o redresare justă a valorii creanțelor la valoarea de azi a Leului. Această ar fi cred, mai de preferat pentru creditorii, decât o recuperare a banilor împrumutați în decurs de 25 ani, ba poate și mai mult, sau chiar niciodată.

9. Băncile, instrumente necesare de credit, nu pot fi nimicite, punându-se în sarcina lor toată reducerea creanțelor, justificată de scăderea de azi a prețurilor și de mărirea dobânzilor din trecut. De bănci se leagă interese obștești prea mari și apoi de dobânzile urcate ele au beneficiat numai într'o măsură mai mică; beneficiarii principali au fost deponenții și ceilalți creditori ai băncilor.

10. În conștiința unei bune părți a populației noastre s'a înrădăcinat credința, că — având o preponderență politică covârșitoare față de celelalte clase

producătoare, își va putea impune bunul său plac, ori de câteori va voi. Astfel aceasta populație e de credința, că numai dela voința ei depinde dacă să-și plătească datoriile, sau nu. Aceasta credință eretică trebuie stârpită cu desăvârșire din conștiința publică și făcut să se infiltreze respectul legilor și contractelor. Altfel riscăm ca aceasta mentalitate morbidă să ia proporții și într'o bună zi să răstoarne ordinea socială existentă.

11. Instituția de bancă, cu vină sau fără vină, nu cercetez — a devenit odioasă în ochii nu numai ai debitorilor, dar chiar și a creditorilor. De aceea sunt de credința că numai statul ar putea lichida trecutul. O bancă de amortizare ar fi tot atât de urgentă, ca și cele existente, și apoi în scrisurile ei funciare n'ar avea nimeni încredere.

12. Anuitatea cu care s'ar amortiza în 50 rate semestriale datoriile, n'ar fi atât de mare să nu o poată suporta chiar și agricultorul; ea ar fi de circa 3.185 la semestru, adică de 6.37 anual. Statul, drept spese de administrație ar percepe încă 0.65% anual, ceea ce la 80 miliarde ar face 504 milioane.

Partidul la putere și Guvernul, care ar rezolva problema datoriilor având în vedere principiile amintite mai sus, n'ar avea, cred să se teamă de pierderea popularității; ar binemerita numai pentru Patrie.

VASILE BUCUR.

Renta conversiunii.

În Nr. 4 din 27 Ianuarie a. crt. al acestei reviste, sub titlul „Singura soluție admisibilă“, L. V. discutând cu mult judiciu șansa finanțării conversiunii datoriilor, care apasă nespus de greu asupra creditului și, implicit, asupra întregii noastre vieți economice, — enunță părerea, preconizată de toată lumea cu scaun la cap, că fără ca Statul să despăgubească pe creditorii pentru partea cu care s'ar reduce creanțele în favorul debitorilor, conversiunea n'ar fi nici justă, nici ducătoare la scop.

Mersul ideilor Dlui L. V. este aceasta:

Nu e permis, e din cale afară periculos, ca legiuitorul să se abată din calea dreptății și moralității și precum a făcut în trecut, — să avantajeze pe unii, între ei mulți nevrednici și, drept răsplată pentru o viață laboroasă și virtuoasă, să păgubească pe alții, ba chiar să-i ruineze cu desăvârșire materialicește.

Orice om cu judecată sănătoasă, care stă pe baza ordinei morale și sociale existente în lumea civilizată de azi, va admite, că în situație nespus de grea în care ne sbatem atât din vina unor împrejurări independente de noi, cât și din vina noastră proprie, singura soluție, care ar putea împăca taberele ostile ale debitorilor și creditorilor, este finanțarea de către Stat a conversiunii datoriilor.

A amâna pe creditor ad calendas grecas cu recuperarea creanței sale, înseamnă a-i anula creanța,

a-l despoia de un drept sfânt al lui. Căci doar viața omului este limitată la un număr mic de ani, 50—60, iar epoca productivă a lui la abea 25—30 ani. Apoi omul are tot dreptul să se bucure de avutul lui încă în viață. Câți dintre creditori nu se află în amurgul vieții lor, avizați la agoniseala din tinerețe? Câte văduve și orfani, incapabili de a-și câștiga traiul de toate zilele și a căror singură sursă de traiu este economia din bancă, nu sunt! A-i lipsi pe aceștia de economiile ce le au din tinerețe, sau dela foștii lor purtători de grije, ar fi un păcat strigător la ceruri!

Dar cum să fie puși creditorii în posesiunea banilor împrumutați, când debitorii nici dobânzile nu mai sunt în stare a le câștiga, dar, mite, capitalul și încă în termen util, adecă scurt?

Numai Statul poate ajuta. El trebuie să se substituie debitorului; să răscumpere dela creditor creanța imediat, având tot timpul să o incaseze dela debitor într'un număr de ani cât de lung, căci viața lui e eternă, nu de pe o zi pe alta. Dar cum să facă Statul acest lucru? Asta nu ni-o mai arată Dl. L. V.; se eschivează dela răspuns pe cuvânt că dânsul n'ar fi cunoscător al aparatului financiar al Statului.

Ceeace Dl. L. V., dintr'o modestie prea mare, n'a făcut în prețiosul său articol, voiu încerca să fac eu, nu doar pentru că eu m-aș crede mai capabil de a da soluții, ci pentru a da mai mult material de discuție acelorora, care au toată competența și cărora le incumbă datoria de a desgheța odată creditul și a pune iară pe roate economia acestei țări.

Propunerea mea e următoarea:

Statul să ia asupra sa toate datoriile agricultorilor provenite din timpul dinainte de 18 Decembrie 1931, fără deosebire dacă acelea au fost folosite în scop agricol sau ba și dacă sunt neproportional de mici, sau de mari, cu moșia debitorului. Asemenea să ia Statul asupra sa și datoriile hipotecare ale urbanilor, tot fără nici o rezervă, datoriile acestea, care laolaltă nu cred să întrecă suma de Lei 80 miliarde, să le esaloneze pe 50 de anuități semestriale cu o dobândă de 4% anual, înscriindu-le în rolurile de impozite ale debitorilor, și percepându-le întocmai ca și impozitele. Natural că Statul își va întabula dreptul de hipotecă.

Creditorilor Statul le va da obligațiuni numite „renta conversiunii“ care ar fi purtătoarea de o dobândă de 4% și amortizabilă prin tragere la sorți în decurs de 25 ani.

„Renta conversiunii“ ar avea curs nominal forțat față de toți creditorii de dinainte de 18 Decembrie 1931 și s'ar bucura de toate drepturile pe care le au rentele similare de Stat.

Propun să fie preluate de către Stat în modul arătat și integral toate datoriile ce apasă proprietatea, mai cu seamă proprietatea rurală, din următoarele motive:

1. Sunt indicii, că țăranul nostru chiar dacă i s'ar face 75% reducere din datorie, tot nu va relua con-

tactul cu banca. Un fost deputat, care cunoaște bine starea de spirit dela sate mi-a spus că „conversiunea nu se rezolvă la București; țărăanii au rezolvit-o deja definitiv și nici nu mai vreau să audă despre ea. Datoriile au murit, și morții nu mai învie“.

Singur Statul i-ar mai putea constrânge pe debitori să-și achite datoriile, dar și el numai în cazul, când i-ar face condiții de plată suportabile.

Toți aceia care au datorii cât de cât suportabile, vor consimți mai degrabă să reintre în legalitate decât să-și lege moșioara pe un număr de ani prea mare.

Cum asanarea prin intermediul Statului, ar atrage după sine și obligamentul debitorului de a-și cultiva moșia după îndrumările autorității de Stat, țăranul nostru, extrem de individualist, și mai mult s'ar vedea îndemnat să-și ia în serios obligațiunea față de creditorul său.

Este prea adevărat, că creditorii, prin răscumpărarea creanțelor lor de către Stat cu „renta conversiunii“ n'ar putea fi puși cu totul la adăpost de daune, totuși, dacă ne gândim bine, trebuie să recunoaștem, că numai în felul acesta și-ar putea salva creanțele de o totală anihilare.

Cred că odată revolvită în felul arătat problema mare a datoriilor, viața de credit s'ar reînfriga, economia țării ar reînflori, și norii grei cari apasă deasupra cerului românesc, s'ar risipi.

C l u j, 1 Februarie 1934.

Vasile Bucur.

Banca Națională a României.

Bilanțul general pe 1933 al băncii noastre de emisiune dat publicității săptămâna trecută, prezintă active de Lei 36,184.000.000 în cifră rotundă, un venit brut de Lei 377,600.000.000 și un beneficiu net de Lei 124.365.079.

Stocul de aur și devizele în țară și în străinătate se prezintă cu Lei 10.153 milioane rotund. Moneta divizionară cu Lei 185.7 milioane. Portofoliul comercial se cifrează cu Lei 8.883 milioane rotund. Creanțele față de Stat Lei 3.681 milioane și Avansuri temporare Tezaurului Lei 2 miliarde. Participarea la capitalul Băncii Reglementelor Internaționale Lei 80.6 milioane și la Creditul Industrial Lei 74¹/₄ milioane.

Fondul de rezervă se cifrează la capitalul social de Lei 600 milioane, cu Lei 475 milioane rotund, Fondurile pentru imobil și mobilier cu rotund Lei 497¹/₂ milioane, iar Fondul de pensiuine reprezintă cifra de Lei 145 milioane.

Biletele de bancă în circulație prezintă cifra de Lei 21.218 milioane, iar Conturile Curente și Depozitele la vedere Lei 7.256 milioane.

Raportul între stocul de aur și angajamente este de 34.75%, iar raportul între stocul total și angajamente de 35.65%.

Beneficiul net de Lei 124.365.079 se distribuie astfel:

20%	Fondului de Rezervă	24.873.016	
	Restul de Lei 63.492.063 (99.492.063 minus 36.000.000 primul dividend) se repartizează astfel:		
30%	Participarea statului, conform statutelor	19.037.619	
	$\frac{1}{4}$ din surplusul de dividend peste 10% asupra capitalului cu-venit Statului	4.000.000	23.047.619
7%	Participarea la beneficii a personal.	4.444.444	
Dividend pe 1933	Imp. 16,20% = 58 Lei de acțiune	11.600.000	
	Acont div. = 100 Lei de acțiune	20.000.000	
	Rest de div. = 202 Lei de acțiune	40.400.000	72.000.000

CRONICA

Necrolog. *Simion Rusu*, fondatorul și fostul director general și apoi președintele Consiliului de administrație a „Băncii Poporale” s. a. Dej a încetat din viață la 31 Ianuarie 1934.

A stat în fruntea institutului 33 de ani.

Nou guvernator la Banca Națională a României. Dl C. Angelescu și-a prezentat demisia din postul de guvernator al Băncii Naționale, în urma cărui fapt, la propunerea guvernului a fost numit guvernator dl *Dorel Dumitrescu*, profesor universitar și administrator delegat al Băncii Românești.

Capacitatea de plată a României. În vederea sosirii în țară a experților creditorilor străini, Ministerul de finanțe a strâns un bogat material documentar, referitor la capacitatea de plată a României, care material, împreună cu un raport urmează să fie înmănat experților.

Raportul constată că nici situația financiară a țării nu s'a îmbunătățit, nici venitul național n'a crescut și nici balanța comercială nu prezintă prisosul de care are nevoie țara.

Arată apoi motivele, cari impun cererea pentru acordarea de înlesniri la capitolul datoriei publice, cari sunt în deosebi două: greutățile de neînvincu cu transferul și situația grea în care se găsește tezaurul public, o mai mare împovărare a contribuabililor fiind cu totul fără putință.

Prin urmare guvernul cere experților să se convingă și să constate, că opera de consolidare a vieții

economice și financiare a României nu se poate începe fără degrevarea capitalului datoriei publice.

Dividendul Băncii Naționale a României.

Pentru exercițiul 1933 Banca Națională a României va plăti acelaș dividend ca și pentru 1932, anume Lei 360 — de acțiune, minus impozitul de 16.20% = Lei 58 —

Reducerea numărului Camerelor de comerț și industrie. Guvernul actual va prezenta Parlamentului un proiect de lege, prin care se prevede reducerea numărului camerelor de comerț și industrie la 12.

Scopul este reducerea cheltuielilor și întărirea acestor organizații.

Vor fi menținute numai camerele din următoarele orașe:

Hucurești, Brăila, Galați, Ploiești, Brașov, Chișineu, Cernăuți, Iași, Craiova, Timișoara, Cluj și Constanța.

Camerele desființate se vor atașa celor menținute.

În locul camerelor desființate vor funcționa secții locale, conduse prin 6 membri. Președintele secției locale va fi de drept vicepreședinte al Camerei de comerț din care face parte.

Secțiile locale vor administra oficiile registrului comercial, oboarele, târgurile și toate bunurile vehicilor camere.

Din venituri vor păstra 80%, iar 20% vor vărsa Camerei de comerț, căreia aparțin.

Stabilizarea Dolarului. Valoarea dolarului stabilizat a fost fixată la 59,06 cenți.

Noul dolar-aur conține 15 „grăunțe” și $\frac{5}{21}$ aur (un „grăunțe” cântărește 54 de miligrame), deci 8 zecimi de aur fin.

Prin noua măsură monetară se creiază în mod automat un fond de regularizare a schimbului în sumă de 2 miliarde dolari.

Pierderile societăților de asigurare franceze, cari au semnat pe urma escrocheriilor lui Stawinsky bonuri ale Cassei de Credit din Bayonne, se urcă până acum (lista încă nu este completă) la 150.600.000 — franci francezi, adică circa Lei 900 milioane.

Bancnotele franceze á 5, 10 și 20 franci au fost scoase din circulație cu ziua de 1 Ianuarie 1934.

Dela această dată bancnotele din chestiune se primesc numai la ghișeurile băncii de emisiune franceze.

Cum legile franceze nu conțin dispoziții privitor la anularea bancnotelor aceste bancnote nu pot deveni fără valoare.